

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут прикладної економіки і менеджменту
ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**на тему: «Власний капітал ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ
КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ»: облік та аналіз»**

ШИФР КРБ.ОтаА.1.579-03.1.2

Здобувача: _____ Мережко С.О.

Керівник: _____ проф. Мельник Ю.М.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від "б" червня 2024 р., протокол № 15.

Завідувач кафедри

обліку та аудиту _____ Валерій НЕМЧЕНКО

Одеса – 2024 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут прикладної економіки і менеджменту ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри обліку та аудиту

« ____ » _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Мережко Станіслава Олеговича

---

1. Тема роботи: **«Власний капітал ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ»: облік та аналіз»**

Затверджена наказом ОНТУ від 06 жовтня 2023 р. наказ № 579-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи **6 червня 2024 р.**

3. Вихідні дані до роботи: **Звітні дані про діяльність підприємства за 2020-2021р.р.**

---

4. Перелік питань, які потрібно розробити: **Сутність, значення та законодавча база обліку власного капіталу. Техніко-економічна характеристика підприємства та аналіз власного капіталу за два роки на ньому. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та обліку власного капіталу на ньому. Висновки та пропозиції.**

---

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) **таблиць – 17 , рисунків – 7.**

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 15 лютого 2024 р.

Керівник _____ Мельник Ю.М.

Завдання прийняв до виконання _____ Мережко С.О.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	15.02.24 - 15.03.24	
2. <i>Техніко-економічна характеристика підприємства та економічний аналіз за напрямом кваліфікаційної роботи за два роки</i>	16.03.24 - 21.04.24	
3. <i>Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та обліку за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	22.04.24 - 25.05.24	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	26.05.24 - 06.06.24	

Здобувач-бакалавр _____ Мережко С.О.

Керівник роботи _____ Мельник Ю.М.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ. Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-бакалавр Мережко С.О. _____

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему «Власний капітал ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ»: облік та аналіз»

У сучасних функціонування господарських суб'єктів для ефективного управління ресурсами та капіталом необхідною умовою є отримання достовірної та своєчасної інформації про фінансовий стан підприємства, про індикатори фінансової стійкості та незалежності.

Структура і динаміка власного капіталу є одними з найважливіших показників, які визначають фінансовий стан підприємства. Інформація, необхідна для ефективного управління власним капіталом підприємства, акумулюється системою бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

В даній роботі було розглянуто сутність власного капіталу, його види та особливості формування на підприємстві, економічний аналіз діяльності підприємства та використання власного капіталу ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» за два роки та організація бухгалтерського обліку та облік власного капіталу на даному підприємстві.

Впровадження результатів дослідження дасть змогу підвищити оперативність та аналітичність облікової інформації, рівень розуміння акціонерами фінансової звітності підприємства, посилить контроль за формуванням і динамікою власного капіталу товариства відповідно до вимог законодавства, засновницьких документів та облікової політики підприємства.

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини	64
таблиць	17
рисунків	7

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Наукові основи, економічний зміст та завдання обліку власного капіталу на підприємстві	8
1.2. Методологічні засади обліку власного капіталу на підприємстві	16
1.3. Контроль достовірності облікової інформації щодо власного капіталу підприємства	28
2. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	
2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства	31
2.2. Економічний аналіз діяльності підприємства та використання власного капіталу	35
3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ НА ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ»	
3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві	44
3.2. Бухгалтерський облік власного капіталу на підприємстві	49
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60

ВСТУП

Величина власного капіталу є важливою економічною категорією, оскільки вказує на платоспроможність підприємства. Особливістю цієї категорії є невизначеність власного капіталу з точки зору його місцезнаходження на підприємстві. Необхідність підвищення темпів і ефективності сучасного підприємства вимагає удосконалення системи обліку власного капіталу та його складових.

В сучасних умовах господарювання підприємств усіх форм власності істотно підвищились показники ризикованості діяльності та, як наслідок, стандарти відповідальності за результати роботи, які багато в чому залежать від об'єктивності, своєчасності та всебічності оцінювання існуючого й очікуваного фінансового стану підприємства. У зв'язку з цим зростає роль і значення такого важливого напрямку аналітичної роботи, як аналіз ефективності використання власного капіталу підприємства та створення оптимальної його структури.

Загальна оцінка фінансового стану підприємства в умовах ринкових відносин особливо важлива для вирішення конкурентної та фінансової стабільності, надійності підприємства, у тому числі за рахунок показників ліквідності, платоспроможності та стійкості. Уникнення значних витрат та спрямування ресурсів суб'єкта господарювання на суцільний розвиток можливо завдяки своєчасному виявленню негативних факторів впливу на операційну діяльність підприємства.

Застосування в процесі управління суб'єктами господарювання достовірної, своєчасної та повної інформації про стан та рух чистих активів підприємства значно підвищує якість управлінських рішень, позитивно впливає на поточний і прогностичний фінансовий стан підприємства. При цьому раціональна система контролю власного капіталу забезпечує достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також виявляє відхилення від чинного законодавства, що дає можливість усунути негативні тенденції та забезпечити ефективне функціонування та розвиток суб'єкта господарювання.

Питанням дослідження сучасного стану та шляхів удосконалення обліку, аналізу власного капіталу підприємства присвячена робота, тому її тема досить актуальна та своєчасна.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних положень, методичних підходів та науково-прикладних рекомендацій щодо удосконалення обліку та аналізу власного капіталу на підприємстві в сучасних умовах господарювання.

Завдання кваліфікаційної роботи:

- дослідити наукові основи, економічний зміст та завдання обліку власного капіталу на підприємстві;
- вивчити методологічні засади обліку власного капіталу та його складових на підприємстві;
- розглянути практичні аспекти обліку власного капіталу на підприємстві;
- запропонувати шляхи удосконалення обліку власного капіталу на підприємстві;
- розглянути практичні аспекти аналізу власного капіталу підприємства;
- запропонувати шляхи удосконалення аналізу власного капіталу на підприємстві.

Об'єктом дослідження є сучасні процеси обліку та аналізу власного капіталу на вітчизняних підприємствах.

Предметом роботи є сукупність теоретичних питань, загальних принципів, методичних і практичних завдань, пов'язаних з ефективними процесами обліку, аналізу власного капіталу підприємства на прикладі підприємства.

Теоретико-методологічною базою роботи є концепції, положення і пропозиції, що містяться у наукових публікаціях вітчизняних і зарубіжних фахівців з проблем обліку, аналізу власного капіталу підприємства в сучасних умовах господарювання; законодавчій, нормативно-правовий та інструктивний матеріал, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності; дані офіційної статистичної, бухгалтерської та податкової звітності з базового підприємства дослідження.

В роботі використовувались наступні методи: аналіз, синтез, огляд діючого законодавства, фінансово-економічні методи, аналіз даних офіційної статистичної, бухгалтерської та податкової звітності, методика проведення фінансового аналізу.

Питанням обліку власного капіталу присвячені праці вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: Ю. Бріхгема, Л. Гапенскі, Р. Ентоні, Б. Нидлза, Г. А. Велша, Д. Г. Шорта, В. Ф. Палія, В. В. Ковальова, О. В. Єфімової, Б. І. Майданчика, А. Д. Шеремета, А. М. Балтієва, І. Е. Берзенья, К. Ю. Циганкова, І. А. Маслової та ін. Крім того, проблемам обліку власного капіталу та його стандартизації присвячені праці провідних вітчизняних вчених: Ф. Ф. Бутинця, І.А. Бланка, А.Г. Загороднього, М.С. Пушкаря, В. В. Сопка, С. Ф. Голова, В. О. Пархоменка, Н. М. Ткаченко, О. Й. Вівчара, А. П. Бобяка та інших.

Дослідженням теоретичних аспектів аналізу власного капіталу присвячена значна кількість наукових праць зарубіжних економістів таких, як Дж.К. Ван Хорна, С. Бріггема, Е. Нікхбахта, А. Гроппеллі, Т. Райса, В.В. Бочарова, Л.Н. Павлової, Г.В. Савицької, як І.О. Бланка, О.В. Єрмошкіної, Г.Г. Кірейцева, Л.О. Лігненко, О.О. Терещенка, Р.Б. Тяна та інших економістів. Значний внесок в розвиток методичної бази аналізу власного капіталу внесли А.Д. Бутко, Л.М. Малярець, Є.В. Мних, Н.М. Пономаренко, В.О. Подільська, О.О. Терещенко, Ю.С. Цал-Цалко, М.Г. Чумаченко та інші.

1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Наукові основи, економічний зміст та завдання обліку власного капіталу на підприємстві

При цьому фінансово стабільне та автономне підприємство може здійснювати реалізацію своїх задач як завдяки власним коштам, так й за рахунок позикових або залучених, що є актуальним напрямком фінансування в сучасних умовах господарювання. Важливим аспектом дієвої системи управління фінансовими ресурсами є, перш за все, контроль за співвідношенням власного та позикового капіталу, щоб мінімізувати ризику щодо неплатоспроможності та банкрутства, а також попередити негативні наслідки.

В системі обліку та управління фінансовими ресурсами, саме власний капітал є важливим фактором незалежності суб'єктів господарювання, який потребує дослідження наукових та методичних аспектів.

Власний капітал підприємства – це фінансові ресурси, які воно вкладає для організації і фінансування господарської діяльності підприємства. Нормою для успішної, рентабельної роботи підприємства, його високої конкурентоспроможності на ринку і фінансової стійкості є ситуація, за якої власний капітал становить більшу частину його фінансових ресурсів [38].

При цьому складність управління власним капіталом полягає також в тому, що в процесі поточної діяльності відбуваються безперервні зміни, пов'язані зі збільшенням або зменшенням як його загальної величини, так й окремих складових.

Теоретичні та практичні питання сутності власного капіталу підприємства висвітлені в роботах зарубіжних та вітчизняних науковців, а саме: Ю. Брихгема, Л. Гапенські, Р. Ентоні, Б. Нидлза, Г. А. Велша, Д. Г. Шорта, В. Ф. Палія, В. В. Ковальова, О. В. Єфімової, Б. І. Майданчика, А. Д. Шеремета, А. М. Балтієва, І. Е. Берзеня, К. Ю. Циганкова, І. А. Маслової та

ін. Крім того, проблемам обліку власного капіталу та його стандартизації присвячені праці провідних вітчизняних вчених: Ф. Ф. Бутинця, І.А. Бланка, А.Г. Загороднього, М.С. Пушкаря, В. В. Сопка, С. Ф. Голова, В. О. Пархоменка, Н. М. Ткаченко, О. Й. Вівчара, А. П. Бобяка та інших.

Власний капітал відіграє провідну роль у створенні та розвитку підприємства. Для прийняття обґрунтованих та виважених управлінських рішень, керівникам потрібна повна та достовірна інформації про фінансово-майновий стан їх підприємства. Основним джерелом, де акумулюється та систематизується необхідна інформація, є бухгалтерський облік та фінансова звітність. Тому на сьогодні, для підприємств виняткове значення мають вдосконалення методики обліку власного капіталу та відображення цієї інформації у фінансовій звітності.

Необхідно підкреслити, що в залежності до приналежності науковці виділяють власний і позиковий капітал. Власний капітал характеризує загальну вартість засобів підприємства, які належать йому на праві власності, і використовуваних їм для формування визначеної частини активів. Ця частина активу, сформована за рахунок інвестованого в них власного капіталу, являє собою чисті активи підприємства [24].

Питання щодо визначення категорії власного капіталу викликають певні суперечки між науковцями та практиками.

Деякі науковці капіталом вважають накопичений шляхом збереження запас економічних благ у формі грошових коштів та реальних капітальних ресурсів, які їхнім власником залучаються в економічний процес як інвестиційний ресурс і фактор виробництва з метою отримання доходу, та функціонування яких в економічній системі базується на ринкових принципах і пов'язано з факторами часу, ризику та ліквідності.

Інші вважають власний капітал вартістю засобів, отриманих від засновників у різній формі з повною передачею права власності на ці засоби підприємству, або залишених засновниками на підприємстві, одержаних в

процесі діяльності підприємства (як внаслідок власної діяльності, так і безоплатно отриманих).

О. І. Пилипенко стверджує, що власний капітал – це загальна вартість власних засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів.

На думку О. Й. Вівчара, власний капітал - це сукупність власних фінансових ресурсів підприємства, відображену в першому розділі пасиву бухгалтерського балансу, що знаходиться в фондovій (статутний капітал, додатковий капітал, резервний фонд) та нефондовій (нерозподілений прибуток) формах і належить йому на правах власності, господарського ведення і повного розпорядження.

При визначенні даної категорії Т. С. Яровенко та К.П. Свистільник використовують комплексний підхід і акцентують увагу на тому, що власний капітал доцільно визначати як основу створення й розвитку господарської діяльності підприємства, а також головну складову його загального потенціалу у вигляді початково зареєстрованих та додатково створених власних коштів (засобів).

Загалом, на думку науковців, капітал можна трактувати в трьох аспектах: обліковий аспект, економічний та правовий аспекти, що представлено на рис. 1.1.

Але незважаючи на це, й нині існують проблеми, пов'язані з формуванням та удосконаленням методології бухгалтерського обліку власного капіталу з урахуванням сучасних вимог обліку та міжнародного досвіду.

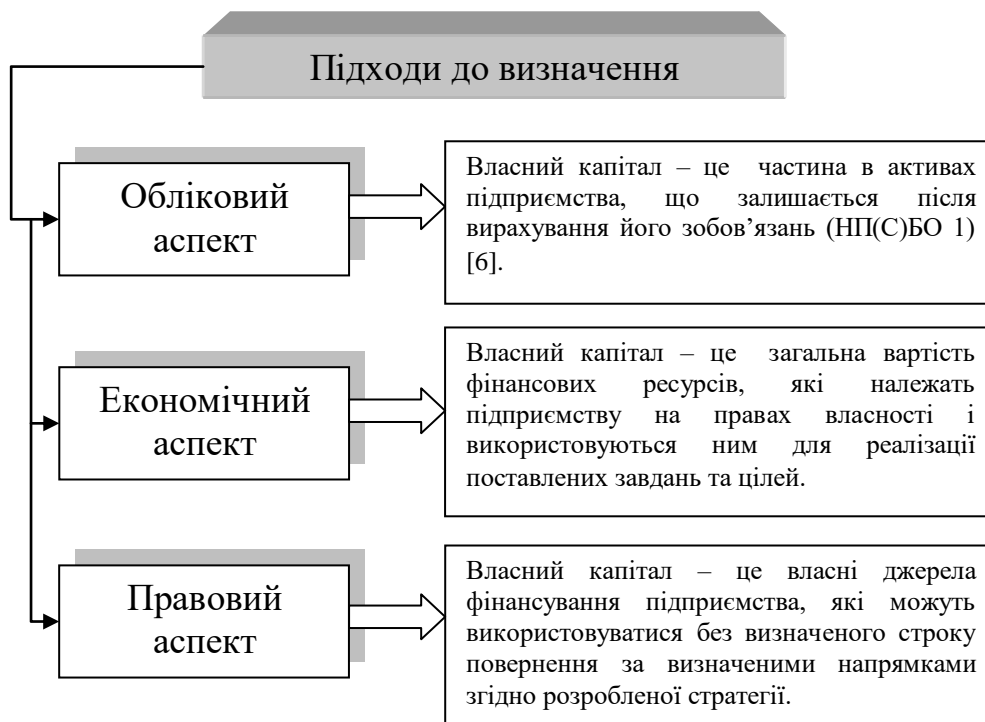

Рис. 1.1. Підходи до визначення поняття «власний капітал»

Провідну роль в удосконаленні обліку прав власників (власного капіталу) відіграють теоретичні розробки, спрямовані на розкриття сутності та змісту категорії капіталу як у цілому, так і окремих його складових, у тому числі власного капіталу [38].

Вивчаючи наукові джерела, можливо виділити кілька підходів до визначення поняття «власний капітал», які представлені провідними вітчизняними фахівцями. Окремі визначення щодо поняття «власний капітал» представлені в таблиці 1.1.

Визначення категорії «власний капітал»

№	Автор	Визначення
1	2	3
	НП(С)БО №1	Власний капітал - частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.
1	Ф.Ф. Бутинець	Власний капітал - це загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності та використовуються ним для формування його активів
2	В.В. Сопко	Власний капітал — це власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними (засновниками) на підприємстві з уже оподаткованого прибутку.
3	О.Й. Вівчар	Власний капітал – сукупність власних фінансових ресурсів підприємства, відображена в першому розділі пасиву бухгалтерського балансу, що знаходиться в електронній (статутний капітал, додатковий капітал, резервний фонд) та нефондовій (нерозподілений прибуток) формах, і належить йому на правах власності, господарського ведення і повного розпорядження.
4	В.В. Баліцька	Власний капітал підприємства – це нагромаджений шляхом збереження запас економічних благ у формі грошових коштів та реальних капітальних товарів, що залучається його власниками в економічний процес як інвестиційний ресурс і чинник виробництва з метою отримання доходу
5	Н.В. Чабанова	Власний капітал – власні джерела фінансування підприємства, які без зазначення строку повернення внесені його засновниками (учасниками), або суми реінвестованого чистого прибутку, нагромаджені протягом строку існування підприємства, а також дарчий капітал.
6	М. Т. Білуха	Власний капітал визначається вартістю майна суб'єкта господарювання, тобто чистими активами (різниця між вартістю майна і позиковим капіталом),
7	О. О. Терещенко	Власний капітал – це частина майна, яка профінансована власниками корпоративних прав підприємства (завдяки безпосереднім внескам грошових коштів (майнових об'єктів) або внаслідок реінвестування прибутку).
8	Н.М. Ткаченко	Власний капітал – це власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з оподаткованого прибутку

Враховуючи представлені визначення, можна підкреслити, що власний капітал – це власні джерела підприємства, які внесені його засновниками, або суми реінвестованого чистого прибутку, які використовуються для формування активів підприємства у грошовій або не грошовій формах.

Враховуючи наукові підходи, власний капітал підприємства є:

- джерелом погашення збитків підприємства;
- показником, який використовуються для оцінки фінансового стану підприємства;
- основним початковим та безстроковим джерелом фінансування господарської діяльності підприємства.

Крім того, показник власного капіталу підтверджує, з одного боку, ступінь фінансової самостійності, незалежності підприємства, а з іншого - ступінь кредитоспроможності підприємства. Збереження власного капіталу є одним з основних показників якості фінансового управління підприємством [24].

Формування власного капіталу підприємства відбувається за рахунок зовнішніх і внутрішніх джерел власних коштів.

Серед зовнішніх джерел формування власного капіталу:

- 1) кошти, які формуються у порядку розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів у масштабах економічної системи країни;
- 2) кошти, які формуються як за рахунок особистих внесків, так і за рахунок можливостей фінансового ринку.

Слід підкреслити, що до внутрішніх джерел створення власного капіталу належать фінансові ресурси, які формуються в процесі виробничо-фінансової діяльності підприємства, що представлено на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Внутрішні джерела створення власного капіталу суб'єкта господарювання

Проблема визначення оптимальної структури капіталу потребує вибору компромісу між ризиком та дохідністю і ґрунтується на принципі, що зростання частки позикового капіталу підвищує фінансовий ризик та частка позикового капіталу забезпечує зростання доходності на власний капітал, підвищує рентабельність власного капіталу підприємства і величину прибутку. При цьому необхідною умовою прийняття відповідних рішень є використання основних елементів та методів економічного аналізу, за допомогою яких можливо не тільки оцінити ефективність та оптимальність використання власного капіталу, але й розробити планові показники.

Власний капітал є одним із найважливіших показників, що використовуються при оцінці фінансового стану підприємства. Він виконує такі функції:

- довгострокового фінансування – перебуває у розпорядженні підприємства необмежено довго;
- самостійності і влади – розмір власного капіталу визначає ступінь незалежності та впливу його власників;
- фінансування ризику – власний капітал використовується для фінансування ризикованих інвестицій, на що можуть не погодитись кредитори;
- розподілу доходів і активів – частки окремих власників у капіталі є основою при розподілі фінансового результату та майна у разі ліквідації підприємства [24].

У світовій практиці у формуванні власності (капіталу) засновників підприємства розрізняють (за економіко-правовим характером) два поняття: вклади й додаткові внески засновників. Вони виконують різні функції. Для того, щоб зрозуміти ці функції, слід спочатку розглянути складові елементи власного капіталу.

Для забезпечення функціонування ефективної системи обліку власного капіталу підприємства обов'язковим є виконання норм діючого законодавства, відстежуючи відповідні зміни та доповнення.

За умови ведення обліку власного капіталу на підприємстві необхідно керуватися нормами діючих законодавчих і нормативних документів.

Важливим завданням обліку власного капіталу є перш за все своєчасне відображення інформації щодо формування та змін у структурі власного капіталу підприємства, детальна систематизація даних щодо головних елементів власного капіталу, а саме: статутного капіталу, резервного та додаткового капіталу, а також нерозподіленого прибутку (непокритих збитків).

Отже, основними завданнями обліку власного капіталу підприємства

є:

- 1) забезпечення обліку даних та узагальнення інформації про стан і рух власного капіталу підприємства;
- 2) контроль за правильністю і законністю формування власного капіталу;
- 3) організація аналітичного обліку на рахунках власного капіталу для своєчасного отримання достовірної інформації;
- 4) своєчасне, повне, правильне відображення розміру і всіх змін власного капіталу;
- 5) правильне відображення у реєстрах обліку і звітності операцій з власним капіталом;
- 6) контроль за ефективним та цільовим розподілом прибутку підприємства;
- 7) формування та використання резервного капіталу.

Крім визначення основних завдань обліку необхідно детально підійти до кожного пункту. Отже, облік власного капіталу забезпечує не тільки інформацією про операційну діяльність, але й фінансову діяльність (зміни у складі власного капіталу, так і поточних, і довгострокових зобов'язань підприємства), при цьому об'єднуючи практично всі функції управління – облік, планування, контролінг, діагностику, оцінку та прийняття й реалізацію управлінських рішень.

1.2. Методологічні засади обліку власного капіталу на підприємстві

Процес формування власного капіталу має певну специфіку, зумовлену організаційно-правовою формою діяльності підприємств, у відповідності до чинного законодавства України. Цю специфіку слід враховувати як при заснуванні того чи іншого виду підприємства, так і для забезпечення ефективної господарської діяльності даного підприємства у майбутньому.

При цьому головною складовою успішного функціонування підприємства, максимізації його прибутків, усунення зайвих статей витрат в процесі розподілу часток дивідендів між учасниками є процес оптимізації облікового процесу власного капіталу, враховуючи фактори внутрішнього та зовнішнього середовища, до якого можна віднести й нормативне регулювання даного питання.

Структура нормативно-правового регулювання обліку власного капіталу, яка залежить від окремих аспектів та складаються з п'яти рівнів, представлена на рис. 1.3.

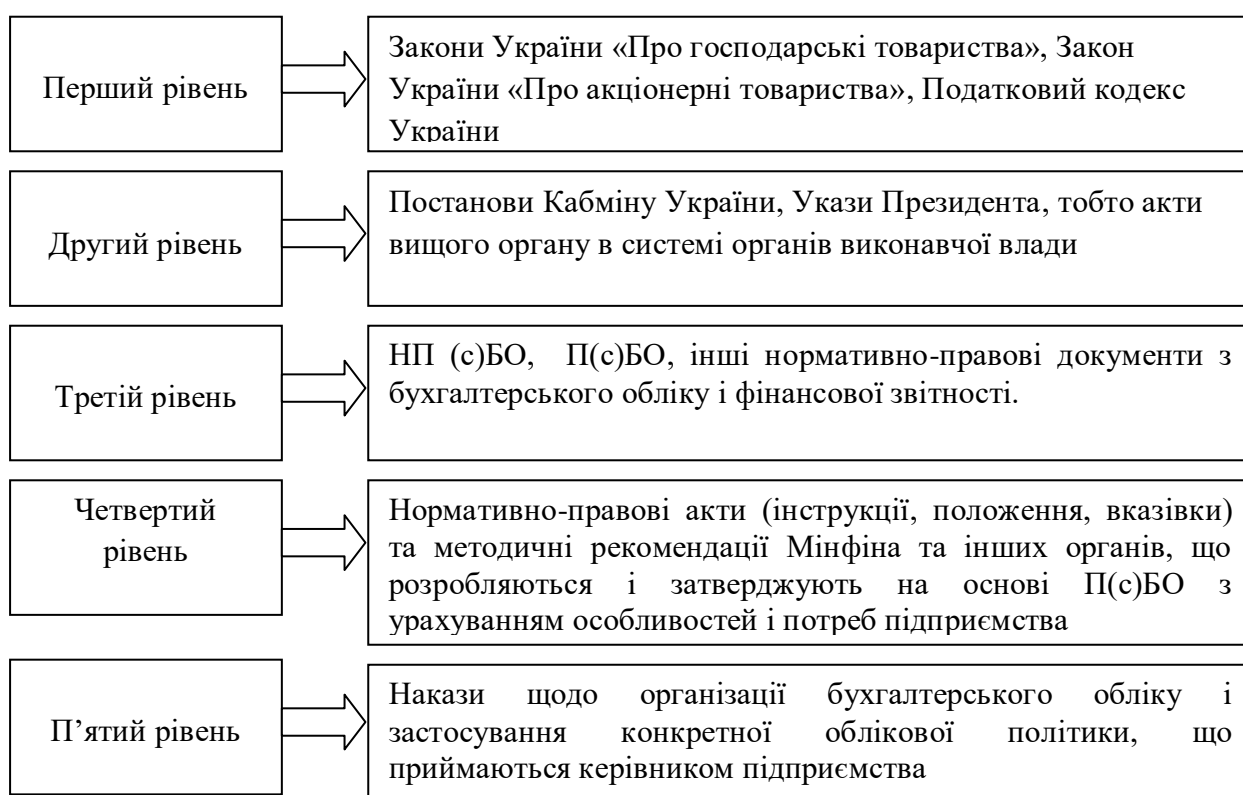

Рис. 1.3. Нормативно-правове регулювання обліку власного капіталу підприємства

Крім того, ефективність діяльності підприємств значною мірою залежить від бухгалтерського обліку власного капіталу, який повинен сприяти своєчасному наданню об'єктивної інформації щодо виявлених внутрішніх резервів, поліпшення використання активів, економії матеріальних та трудових ресурсів.

Важливим елементом організації бухгалтерського обліку також виступає розробка та затвердження розміру й структури власного та позикового капіталу, оскільки це важливий інструмент управління підприємством, який є одним з вирішальних факторів впливу на ефективність функціонування суб'єкта господарювання [38].

Дослідження складових власного капіталу дає можливість детальніше підійти до його сутності та значення. Власний капітал складається з таких елементів: зареєстрований (пайовий) капітал; капітал у дооцінках; додатковий капітал; резервний капітал; нерозподілений прибуток (непокритий збиток); неоплачений капітал; вилучений капітал.

Зазначені складові показують суму, яку власники передали в розпорядження підприємства як внески, чи залишили у формі нерозподіленого прибутку. Кожен з видів власного капіталу виконує різні функції. Так зареєстрований (пайовий) капітал характеризує величину статутного або пайового чи іншого зареєстрованого капіталу відповідно до законодавства і установчих документів, а також внески до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу підприємства.

Для організації ефективної системи бухгалтерського обліку власного капіталу підприємства необхідно зосередитись на структурних елементах даної категорії. Структура власного капіталу залежить від декількох факторів, а саме від організаційно-правової форми підприємства, видів та особливостей діяльності підприємства, вимог діючого законодавства та уставних документів [23].

Основні елементи структури власного капіталу, представлені на рис. 1.4.

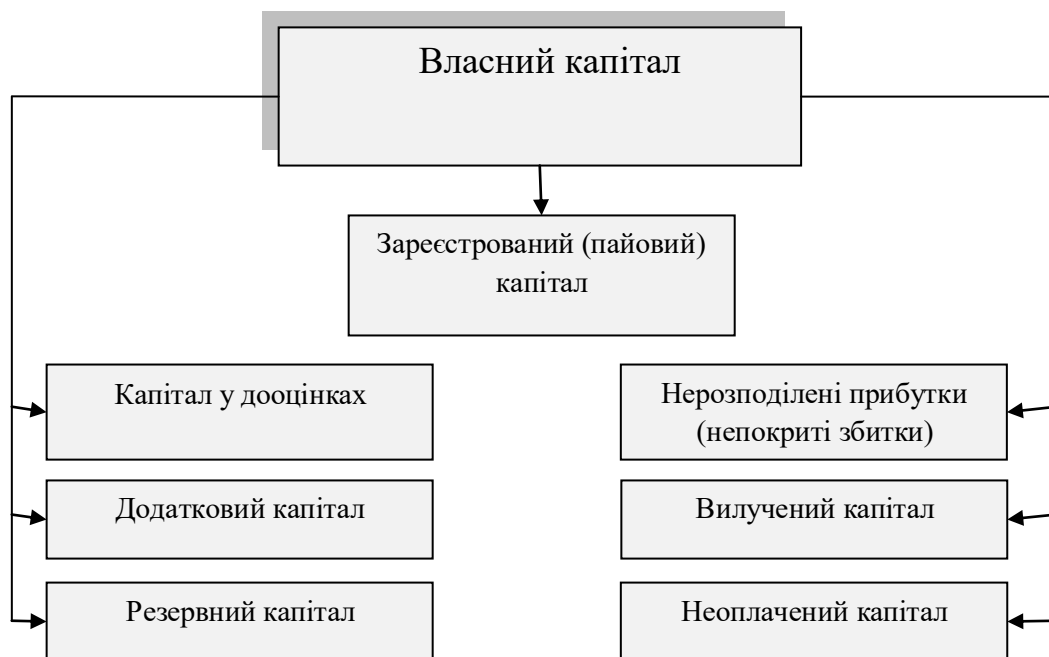

Рис. 1.4. Структура власного капіталу підприємства

Основним елементом власного капіталу є зареєстрований капітал, а саме, статутний або пайовий капітал - це один із основних індикаторів фінансового стану підприємства.

Статутний капітал характеризує первісну суму власного капіталу підприємства, інвестовану у формування його активів для початку здійснення господарської діяльності. Розмір даного виду капіталу визначається статутом підприємства та іншими установчими документами.

Для підприємства окремих сфер діяльності й організаційно - правових форм (акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю) мінімальний розмір статутного капіталу регулюється законодавством [33].

Враховуючи нормативні вимоги, то інші організаційні форми згідно з діючим законодавством не мають обмежень щодо розміру статутного капіталу підприємства.

Джерелами формування статутного капіталу підприємства є грошові та матеріальні внески засновників (рис. 1.5). Сума статутного капіталу, а також рішення про його збільшення або зменшення приймається лише

засновниками (власниками) товариства та обов'язково реєструється в Державному реєстрі [23].

Установчий договір – це договір, що укладається між засновниками(учасниками)товариства, предметом якої є створення і діяльність того чи іншого господарського товариства [23].

Статут підприємства – це основоположний документ підприємства, в якому вказано правові засади діяльності господарської одиниці, зокрема питання створення, функціонування і припинення діяльності.

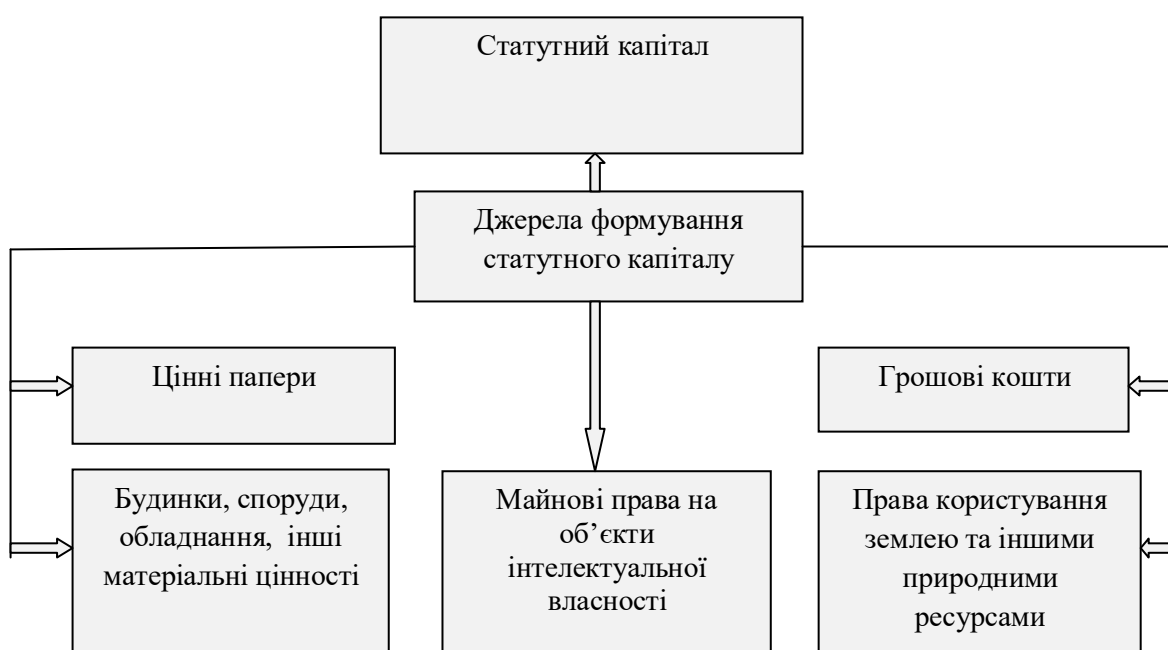

Рис. 1.5. Джерела внесків до статутного капіталу підприємства

Для обліку процесу формування та змін у власному капіталі, які пов'язані з рухом необоротних активів, грошових коштів тощо, використовують первинні документи, затверджені для відповідного виду активів. При цьому загальні вимоги до первинних документів, облікових реєстрів та бухгалтерської звітності встановлює Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Таким чином, документами, які підтверджують операції з формування статутного капіталу

та змін у ньому є Акт приймання-передачі основних засобів, виписки банку, прибуткові касовими ордери, акти про приймання матеріалів.

Передача об'єктів основних засобів іншим власникам оформлюється Актом приймання-передачі (переміщення) основних засобів форми ОЗ-1. Інформація про основні засоби вноситься до акта із зазначенням назви об'єкта, інвентарного (номенклатурного) номера, первісної (переоціненої) вартості, року випуску (побудови), номера паспорта, короткої характеристики об'єкта та інших відомостей. В акті, складеному на об'єкт основних засобів, що був в експлуатації, наводиться сума зносу [40].

Виписка банку – це документ, який отримується від працівників банку і який підтверджує факт отримання на поточний рахунок грошових коштів від учасників (засновників) товариства.

Прибутковий касовий ордер (КО-1) – первинний документ, який оформлюється касиром підприємства і є підтвердженням господарської операції з отримання готівкових коштів від учасників товариства.

Акт про приймання матеріалів або накладна є основою для оприбуткування товарно-матеріальних цінностей, які надійшли від засновника і є внеском в статутний капітал підприємства.

Обов'язкове відображення операцій щодо змін власного капіталу спостерігається у рішеннях учасників зборів, наказах, розпорядженнях, довідках бухгалтерії тощо.

В редакції наказу Міністерства фінансів України від 06.08.2014 г. N 1591 у Плані рахунків бухгалтерського обліку субрахунки відсутні (для всіх рахунків). При цьому нормативними актами передбачено, що підприємства можуть самостійно вводити субрахунки, виходячи з потреб управління, контролю, аналізу та звітності, використовуючи субрахунки, визначені Інструкцією до Плану рахунків бухгалтерського обліку за №291 [12].

Для узагальнення інформації про стан та рух статутного капіталу на підприємстві призначений пасивний рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал», субрахунок 401 «Статутний капітал»: за дебетом даного субрахунку

відображається зменшення статутного капіталу, а за кредитом – його збільшення.

Загальна схема рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» представлена на рис. 1.6.

Рис. 1.6. Загальна схема рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»

Сума кредитового сальдо по рахунку 401 повинна відповідати розміру статутного капіталу, зафіксованого у засновницьких документах підприємства і відображається в балансі підприємства. Аналітичний облік статутного капіталу ведеться за видами капіталу за кожним засновником (учасником) тощо.

На субрахунку 403 «Інший зареєстрований капітал» відображається інший зареєстрований капітал підприємства.

Аналітичний облік за рахунком 401 «Статутний капітал» ведеться за кожним засновником товариства, що дає можливість деталізувати інформацію щодо часток та внесків окремих осіб.

Для узагальнення інформації про зміни у складі неоплаченого капіталу підприємства використовується рахунок 46 «Неоплачений капітал».

За дебетом рахунка 46 «Неоплачений капітал» відображається заборгованість засновників (учасників) підприємства за внесками до капіталу підприємства, вартість яких визначена відповідними угодами.

Нерозподілений прибуток характеризує частину прибутку підприємства, отриману в попередньому періоді і не використану на споживання власниками (акціонерами, пайовиками) і персоналом. Ця частина прибутку призначена для капіталізації, тобто для реінвестування на розвиток виробництва. За своїм економічним змістом вона є однією з форм резерву власних фінансових засобів підприємства, що забезпечують його виробничий розвиток у майбутньому періоді [23].

Для урахування сум нерозподілених прибутків (збитків) передбачається рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

За кредитом рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності підприємства, по дебету – сума непокритого збитку та використання прибутку.

Структура рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» представлена на рис. 1.7.

Рис. 1.7. Структура рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»

На субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» враховується наявність та рух нерозподіленого прибутку звітного року. Сума прибутку може бути спрямована на поповнення статутного, резервного капіталу, покриття збитків чи виплату дивідендів.

В свою чергу на субрахунку 442 «Непокриті збитки» враховується рух непокритих збитків минулого року, списання яких здійснюють за рішенням уповноваженого органу за рахунок відповідних джерел: нерозподіленого прибутку, резервного додаткового капіталу, а в окремих випадках – статутного капіталу.

На субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» відображають розподіл прибутку між власниками (нарахування дивідендів) підприємства, відрахування в резервний та інший капітал, необхідний для здійснення діяльності підприємства та інше використання прибутку в поточному періоді [33].

Крім того, на рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» мають відображатися уточнення сальдо нерозподіленого прибутку на початок періоду. Ці уточнення не відображаються у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Вони закриваються в кінці

попереднього періоду безпосередньо у кореспонденції з рахунком 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Наступним елементом власного капіталу є резервний капітал, який являє собою зарезервовану частину власного капіталу підприємства, призначену для внутрішнього страхування його господарської діяльності. Розмір цієї резервної частини власного капіталу визначається установчими документами.

Резервний капітал створюється відповідно до законодавства й установчих документів організації на покриття можливих у майбутньому непередбачених збитків, утрат. Наявність такого фінансового джерела додає останнім впевненість у погашенні підприємством своїх зобов'язань. Чим більше резервний капітал, тим більша сума збитків може бути компенсована і тим більшу можливість маневру одержує керівництво підприємства при подоланні збитків [36].

Створення резервного капіталу може носити обов'язків і добровільний характер. У першому випадку він створюється відповідно до законодавства України, а в другому - відповідно до порядку, встановленому в установчих документах підприємства, чи з його обліковою політикою.

Формування резервного капіталу здійснюється за рахунок прибутку підприємства (мінімальний розмір відрахувань прибутку в резервний фонд регулюється законодавством і складає 5 % від чистого прибутку підприємства).

Резервний капітал підприємства обліковується на рахунку № 43 "Резервний капітал", призначеного для узагальнення інформації про стан та рух Резервного капіталу підприємства, створеного відповідно до чинного законодавства та установчих документів [12].

За кредитом рахунка № 43 "Резервний капітал" відображається створення резервів, по дебету - їх використання.

Капітал у дооцінках характеризується збільшенням вартості необоротних активів, у тому числі основних засобів, нематеріальних активів

та інших фінансових інструментів, в результаті проведеної інвентаризації та оцінки активів.

Додатковий капітал може утворюватися не тільки за перерахованими вище причинами. Що включати до складу додаткового капіталу і як його використовувати, вирішують власники підприємства, що розробляють відповідні положення. Ці положення повинні бути затверджені протоколом загальних зборів засновників, після чого закріплюються наказом про облікову політику [24].

Для узагальнення інформації про суми додаткового капіталу ТОВ «Перша інженерна компанія» в реєстрах бухгалтерського обліку Планом рахунків передбачений рахунок 42 «Додатковий капітал», за кредитом якого відображається збільшення додаткового капіталу, за дебетом - його зменшення.

Рахунок 42 «Додатковий капітал» має такі субрахунки:

На субрахунку 421 «Емісійний дохід» відображається різниця між продажною і номінальною вартістю спочатку розміщених акцій.

На субрахунку 422 «Інший вкладений капітал» враховують інший вкладений засновниками підприємств (крім акціонерних товариств) капітал, що перевищує статутний капітал, інші внеску і т.п. без рішення про зміну розміру статутного капіталу.

На субрахунку 424 «Безкоштовно отримані необоротні активи» відображається вартість необоротних активів, безплатно отриманих підприємством від інших осіб [12].

На субрахунку 425 «Інший додатковий капітал» ТОВ «Перша інженерна компанія» враховують інші види додаткового капіталу, що не можуть бути включені в приведені вище субрахунки.

Відповідно до норм діючого законодавства на підприємстві здійснюються операції, які приводять до змін власного капіталу (збільшення або зменшення). Зміст наведено у таблиці 1.2.

Операції, що призводять до змін Власного капіталу

Зміни Статутного капіталу	
Збільшення(+)	Зменшення(-)
Випуск нових акцій Реєстрація Статутного капіталу Випуск нових акцій Конвертація зобов'язань Збільшення номінальної вартості	Анулювання викуплених акцій існуючої номінальної вартості (часток) Зменшення номінальної вартості акцій Виділення частки учаснику ТОВ
Збільшення(+)	Зменшення(-)
Збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості Перереєстрація Статутного капіталу	Перетворення Статутного капіталу в пайовий при реорганізації товариства Виділення часток засновників при ліквідації товариства
Зміни Пайового капіталу	
Здійснення обов'язкових пайових внесків Зарахування дивідендів власниками у поповнення паю	Повернення (вилучення) внесків пайовиками
Зміни Додаткового капіталу	
Емісійний дохід (різниця між продажем і номінальною вартістю) Безоплатно одержані необоротні активи від інших осіб Додаткові (не реєстровані) внески	Повернення додаткових внесків
Зміни капіталу у дооцінках	
Дооцінка необоротних активів у випадках, передбачених законодавством та П(С)БО Дохід від перепродажу акцій за ціною, вищою від номінальної засновників	Уцінка необоротних активів Збитки від перепродажу акцій за ціною, нижчою від їх номінальної вартості засновників
Зміни Резервного капіталу	
Відрахування до Резервного капіталу	Списання непокритих збитків
Прибуток нерозподілений	
Коригування залишку на початок звітного періоду	
Зміна облікової політики Виправлення помилок Інші зміни	Зміна облікової політики Виправлення помилок Пайовий капітал Додатковий капітал Резервний капітал
Зміни за звітний період	
Чистий прибуток за звітний період	Збиток звітного періоду Нарахування дивідендів Відрахування до Резервного капіталу Інші зміни
Зміни Неоплаченого капіталу	
Заборгованість учасників з формування Статутного капіталу	Передача засновниками активів у рахунок внесків до Статутного капіталу

Зазначені зміни в структурі власного капіталу підприємства повинні відображатися не тільки на відповідних рахунках бухгалтерського обліку, але й віддзеркалюватись в установчих документах, а саме: у рішеннях зборів засновників, Статуті товариства, установчому договорі тощо.

1.3. Контроль достовірності облікової інформації щодо власного капіталу підприємства

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» бухгалтерський облік капіталу – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передача зовнішнім та внутрішнім користувачам інформації щодо складу і величини джерел власного і позикового капіталу, руху отриманих з цих джерел фінансових ресурсів та результату їх використання у господарському обороті суб'єктів підприємництва з метою інформаційного забезпечення процесу управління капіталом.

З метою покращення стану контролю за власним капіталом проводяться заходи, які спрямовані на удосконалення звітності. Так, виходячи із складових власного капіталу, використовують форми первинних документів для повного і розширеного обліково-інформаційного забезпечення власного капіталу. До типових форм внутрішніх первинних документів з обліку складових власного капіталу відносять: реєстр власників підприємства; акт вилучених часток власного капіталу; реєстр заборгованості по внесках, оплаті статутного капіталу.

Ці форми первинних документів сформовані у відповідності до загальних вимог документування на підприємстві та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.

Первинних документів мають особливості використання і відображення інформації в цілому по підприємству без розмежувань по підрозділах. Дані документи мають функціональне призначення. На підприємстві також передбачаються інші внутрішні документи, що містять

як індивідуальне, основне інформаційне навантаження, так і доповнюючи, аналітичний облік власного капіталу.

До переліку внутрішньої звітності власного капіталу відносять: рух власного капіталу; дані про вилучені акції за номіналом та за фактичною (ринковою) ціною; звіт про резервний капітал; звіт про неоплачений капітал; компенсаційні виплати у зв'язку із виходом засновника.

Форми внутрішньої звітності побудовані таким чином, щоб спрогнозувати структуру власного капіталу та не допустити порушення у формуванні та структурі власного капіталу. Забезпечення такою інформацією дає змогу керівництву простежити за джерелами формування власного капіталу, виявити прострочені джерела неоплаченого капіталу.

В наказі про облікову політику зазначається оптимальне співвідношення між статутним і резервним капіталом та порядок розподілу майна у зв'язку із виходом учасників, що дозволяє забезпечити мінімальний розмір статутного капіталу в умовах економічної кризи.

Облік, аналіз та контроль капіталу локалізуються за трьома рівнями деталізації економічної інформації, що відповідають стадіям облікового процесу.

Перший рівень інформаційної системи управління капіталом призначено для формування і обробки первинної інформації. На цьому рівні проводиться обробка первинної інформації і відображення результатів для прийняття управлінських рішень за місцем здійснення операції. Саме на цьому рівні має здійснюватись аналітична оцінка доцільності та перевірка відповідності кожної операції вимогам чинного законодавства і стандартам попереднього контролю.

Етап первинного обліку операцій щодо формування та використання фінансових ресурсів є джерелом фактографічної інформації, яка застосовується в попередньому аналізі і контролі капіталу. На цьому етапі здійснюється контроль доцільності та відповідності операцій чинному законодавству, правильності їх оформлення, розподілу чистого прибутку,

дотримання термінів погашення зобов'язань тощо. Дані попереднього аналізу й контролю капіталу слугують базою прийняття оперативних рішень щодо здійснення активних і пасивних операцій стосовно формування джерел фінансування та розміщення фінансових ресурсів в активах підприємства.

Другий рівень електронної системи обробки інформації дозволяє систематизувати та узагальнити облікову фактографічну інформацію щодо капіталу за відповідними періодами. Цей рівень застосовується для проведення контрольно-аналітичних процедур за комплексами завдань і прийняття на основі їх вирішення оперативних управлінських рішень.

Третій рівень узагальнення облікової інформації у формах фінансової звітності дозволяє здійснити загальну оцінку капіталу, визначити його місце і роль у фінансово-господарській діяльності підприємства та у формуванні майнового потенціалу. Підсумковий облік, який є основою побудови третього рівня інформаційної системи управління капіталом, являє собою завершальну стадію облікового процесу, на якій реалізується інформаційний продукт, а саме здійснюється: видача інформації згідно із встановленими пріоритетами (тобто забезпечується адресність і терміновість інформації; підтримання багатoprogramного режиму забезпечення користувачів інформацією в реальному масштабі часу; складання фінансової звітності та її надання за належністю; ретроспективний аналіз та заключний контроль капіталу; оптимізація вартісної структури капіталу; прогнозування показників власного і позикового капіталу відповідно до потреб підприємства.

2. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства

На базі орендного ПрАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» відповідно до Закону України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі» та Постанови КМУ № 1218 від 05.11.1997р. «Про прискорення приватизації хлібоприймальних підприємств», було засновано відповідно до рішення засновників від 26.12.1997р. № 1476, шляхом перетворення Відкрите акціонерне товариство «Весело-Кутський комбінат хлібопродуктів».

Згідно вимог Закону України «Про акціонерні товариства» та прийнятого рішенням загальними зборами акціонерів від 31.05.2013р. найменування Відкритого акціонерного товариства «Весело-Кутський комбінат хлібопродуктів» змінено на ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ», затверджено Статут Товариства шляхом викладення у новій редакції.

Товариство є складовою частиною харчової промисловості України.

Товариство створене для здійснення підприємницької діяльності у сфері харчової промисловості з метою отримання прибутку. Предметом діяльності товариства є після урожайна діяльність та складське господарство.

Продукція, що виробляється харчовими підприємствами, відноситься до товарів першої необхідності, а тому користується постійним попитом (на харчі витрачається половина бюджетів вітчизняних домогосподарств); галузь має тісні інтеграційні зв'язки із сільським господарством, а відтак підвищення ефективності функціонування підприємств, що до неї належать, неможливе без вирішення проблем, які наявні сьогодні в тваринництві та рослинництві (крім того харчова промисловість є постачальником комбікормів для тваринництва); ринок продовольства характеризується значною ємністю, що робить харчову промисловість достатньо привабливою для інвестицій.

ПрАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» працює на ринку України з 1976 р. – починав у якості елеватору. Тип елеватора – лінійний, тип зберігання – насип. Підприємство користується зерносушарками. На території елеватора здійснюється авто прийняття зерна. Можливе авто відвантаження продукції. Якість зерна контролюється сертифікованою лабораторією. Потужність комбіната – 50 тис. тон.

ПрАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» має власну залізничну гілку, це означає, що підприємство: здійснює приймання та відвантаження залізничним транспортом; має змогу розміщати на території підприємства вагони приватного парку; здійснює маршрутні відвантаження залізничних вагонів – два маршрути за добу; швидко приймає залізничні вагони – 60 вагонів за добу.

ПрАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» має 5 діючих автопідйомника, завдяки чому підприємство: має можливість приймати до 200 автомашин за добу; приймає кілька культур одночасно.

На складах, силосного та звичайного типу, одночасно зберігається до 115 000 тон зернових культур. ПрАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» здійснює свою діяльність у приміщеннях які належить йому на праві власності або орендуються. ПрАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» повністю забезпечений офісною технікою, транспортними засобами та ліцензійними програмними продуктами. ПрАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» належать нежитлові будівлі та споруди, що розташовані за адресом: Одеська область, Великомихайлівський район, с. Новоборисівка, вул. Леніна, 2. Будівлі розташовані на земельній ділянці, площею 12,7164 га, яка знаходиться у довгостроковій оренді на 49 років.

Основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Результати фінансового аналізу діяльності ПрАТ «Весело-кутський КХП» за 2020-2021 рр.

	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	4510	29942	25432	У 5,6 р.
2. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	4510	27340	22830	У 5,1 р.
3. Адміністративні витрати, тис.грн.	4159	-	-	-
4. Витрати на збут, тис.грн.	-	-	-	-
5. Валовий прибуток, тис.грн.	-	-	-	-
6. Повна собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	8669	27340	18671	У 2,15 р.
7. Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, коп.	192,2	91,3	-100,9	52,6
8. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	8	139	131	У 16,4 р.
в тому числі:				
- від основної операційної діяльності	0	2602	2602	-
- від іншої операційної діяльності	-6261	-781	5480	-87,5
- від фінансової діяльності	-	-	-	-
- від іншої діяльності	6269	-1682	-7951	-126,8
9. Податок на прибуток, тис.грн.	1	25	24	У 24 р.
10. Чистий прибуток, тис.грн.	7	114	107	У 15,3 р.
11. Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	12555	11054,5	-1500,5	-12
12. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	0,36	2,71	2,35	В 6,5 р.
13. Тривалість одного обороту оборотних коштів, днів	1002	132,87	-869,13	-86,7
14. Коефіцієнт автономії	0,20	0,43	0,23	х
15. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів	4,07	1,31	-2,76	х
16. Наявність власних оборотних коштів	-8792	-3900	4892	х
17. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,83	-0,34	1,49	х
18. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами	-0,82	-0,34	0,48	х
19. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	0,55	0,74	0,19	х
20. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	0,42	0,71	0,29	х
21. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00051	0,32	0,32	х
22. Рентабельність виробництва, %	0,016	0,259	0,243	х
23. Рентабельність всього вкладеного капіталу, %	0,162	1,169	1,007	х
24. Рентабельність власного капіталу, %	0,939	3,647	2,708	х
25. Рентабельність основного капіталу, %	0,046	0,783	0,737	х
26. Рентабельність оборотного капіталу, %	0,056	1,031	0,975	х
27. Рентабельність власного оборотного капіталу, %	-	-	-	х

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства

Дослідження основних техніко-економічних показників даних табл. 2. показало:

- у 2021 році в порівнянні з 2020 роком збільшився чистий дохід на 25 432

тис.грн або у 5,6 р;

– собівартість реалізованої продукції в 2021 р. в порівнянні з 2020 р. збільшилась на 22 830 тис. грн. або у 5,1р. Спостерігається зменшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції, що позитивно вплинуло на фінансовий результат від основної операційної діяльності; це відбулось за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції більшими темпами (у 5,6 р), ніж темпи збільшення повної собівартості реалізованої продукції (у 2,15 р.).

– фінансовий результат до оподаткування був прибутком, який збільшився у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 131 тис. грн. або у 16,4 р. внаслідок збільшення прибутку від основної операційної діяльності на 2602 тис. грн та зменшення збитку від іншої операційної діяльності на 5480 тис.грн. або на 87,5 %. Негативний вплив здійснило перетворення прибутку на збиток від іншої діяльності став збитковим, що призвело до його зменшення на 7951 тис. грн. або 126,8 %. Фінансова діяльність упродовж двох років відсутня.;

– аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє зробити висновок про недостатньо ефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та нестійке та нестабільне функціонування підприємства на ринку: коефіцієнт фінансової стійкості впродовж двох років знаходяться не в межах норми, [48,49] що свідчить про нестабільність та фінансову залежність підприємства від зовнішніх кредиторів; підприємство не має власних оборотних коштів впродовж досліджуваного періоду, але на кінець 2021 року дана нестача зменшилась майже в 3 рази, що є позитивною тенденцією - такі зміни викликали збільшення значень коефіцієнта маневреності власного капіталу та коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами, які знаходиться поза межами норми, але мають тенденцію до збільшення впродовж досліджуваного періоду, попри це дані показники ще залишаються поза межами норми.

– відбулось покращення ефективності використання оборотних коштів, про що свідчить [48,49] збільшення коефіцієнту оборотності оборотних коштів на 2,35 обороти або в 6,3 р та скорочення тривалості одного обороту оборотних коштів на 869,13 днів або на 86,7 %;

– коефіцієнти поточної і швидкої ліквідності впродовж двох років знаходяться не в межах норми, що негативно характеризує діяльність підприємства та свідчить про не змогу покриття його термінових зобов'язань. Коефіцієнт абсолютної ліквідності не відповідає нормативним значенням упродовж двох років, що свідчить про неможливість погашення підприємством його термінових зобов'язань абсолютно ліквідними активами, але на кінець 2021 року значення даного показника відповідає нормативному, що є позитивною тенденцією в діяльності підприємства.

– спостерігається збільшення показників рентабельності капіталу на 1,01 % п. та рентабельності виробництва – на 0,24% пункти в 2021р. в порівнянні з 2020 р., що позитивно характеризує основну операційну діяльність підприємства;

Таким чином, аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КХП» свідчить про нестійкий фінансовий стан підприємства, але у 2021 р. спостерігається незначне покращення фінансового стану.

3.2. Економічний аналіз діяльності підприємства та використання власного капіталу

Загальний аналіз фінансового стану підприємства здійснюють за допомогою даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Аналіз динаміки валюти балансу підприємства здійснюється на підставі даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз динаміки валюти балансу

Показники	На початок року	На кінець року	% зміни
Валюта балансу, тис.грн.:	31335	24376	-22,2
- попереднього року			
- звітного року	24376	26848	10,1

З табл. 2.1 видно, що на кінець попереднього року порівняно з початком валюта балансу зменшилась на 22,2 %, що свідчить про скорочення діяльності та

попередньо можна охарактеризувати негативно. На кінець звітнього року порівняно з початком валюта збільшилась на 10,1 %, що попередньо характеризує позитивно та свідчить про розширення підприємства та активізацію своєї діяльності.

Для більш глибокого виявлення якості динаміки валюти балансу проведемо поглиблений аналіз динаміки валюти балансу на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу

Показники	Попередній рік 2020	Звітний Рік 2021	Коефіцієнт зміни
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	4510	29942	6,6
2. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	8,0	139,0	17,4
3. Валюта балансу, тис.грн.: - на початок року - на кінець року	31335	24376	0,8
	24376	26848	1,1
4. Середнє річне значення валюти балансу*, тис.грн.	27855,5	25612	0,9

З табл. 2.3 видно, що зменшення середньорічного значення валюти балансу в 0,9 р. супроводжувалось збільшенням чистого доходу в 6,6 р. та фінансового результату до оподаткування в 17,4 р., що свідчить про розширення підприємством його діяльності та ефективно вкладення грошових коштів у формування активів підприємства. Таким чином, зміни валюти балансу в звітному році порівняно з попереднім можна охарактеризувати як позитивні.

Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства здійснюємо за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою аналітичної табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства за 2019-2021 роки*

Показники	Код рядка	На початок 2021 р.	На кінець 2021р.	Відхилення	
				абс.	%
Всього активів, тис. грн.	1300	24376	26848	2472	10,1
1. Необоротні активи, тис. грн.	1095	13597	15518	1921	14,1
– в % до активів		55,8	57,8	2	х
2. Оборотні активи, тис. грн.	1195	10779	11330	551	5,1
– в % до активів		44,2	42,2	-2	х
2.1. Запаси, тис. грн.	1100, 1110	2580	528	-2052	-79,5
– в % до активів		10,6	2,0	8,6	х
2.2. Кошти в розрахунках, тис. грн.	1120÷1155	8189	5944	-2245	-27,4
– в % до активів		33,6	22,1	-11,5	х
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	1160, 1165	10,0	4858	4848	в 485 р
– в % до активів		0,04	18,1	18,06	х
2.4. Інші оборотні активи, тис. грн.	1170,	-	-	-	-
– в % до активів	1190	-	-	-	х
– у тому числі витрати майбутніх періодів **, тис. грн.	1170	-	-	-	-
– в % до активів		-	-	-	х
3. Необоротні активи утримувані для продажу, та групи вибуття, тис. грн.	1200	-	-	-	-
– в % до активів		-	-	-	-

* Розраховано на підставі даних фінансової звітності підприємства

Як свідчать дані табл.2.4 збільшення активів підприємства на 2472 тис.грн. або на 10,1% мало місце за рахунок збільшення необоротних активів на 1921 тис.грн. або на 14,1% та оборотних активів на 551 тис.грн. або на 5,1% (за рахунок збільшення грошових коштів та їх еквівалентів – на 4848 тис.грн., або в 485р.; при цьому кошти у розрахунках зменшились на 2245 тис.грн або на 27,4 %, запаси – на 2052 тис.грн. або на 79,5 %). На початок 2021 року найбільшу питому вагу у складі активів підприємства займали необоротні активи – 55,8%, питома вага оборотних активів склала 44,2%. Наприкінці 2021 року відбулись такі зміни в структурі активів підприємства: збільшилась питома вага необоротних активів і, відповідно зменшилась питома вага оборотних активів на 2,0 % пункти.

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства

Показники	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного року	Відхилення	
				абс.	%
Власний капітал всього, тис. грн., в тому числі:	1495	4805	11618	6813	141,8
1. Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн.	1400	7000	13700	6700	95,7
– в % до власного капіталу		145,68	117,91	-27,77	x
2. Капітал у дооцінках, тис. грн.	1405	-	-	-	
– в % до власного капіталу		-	-	-	x
3. Додатковий капітал, тис. грн.	1410	4262	4262	-	-
– в % до власного капіталу		88,7	36,68	-52,02	x
4. Резервний капітал, тис. грн.	1415	-	-	-	-
– в % до власного капіталу		-	-	-	x
6. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн.	1420	-6457	-6343	114	-1,8
– в % до власного капіталу		-134,38	-54,59	79,79	x
7. Неоплачений капітал, тис. грн.	1425	-	-	-	-
– в % до власного капіталу		-	-	-	x
8. Вилучений капітал, тис. грн.	1430	-	-	-	-
– в % до власного капіталу		-	-	-	x

З табл. 2.5 видно, що на кінець звітного року в порівнянні з початком власний капітал збільшився на 6813 тис.грн або на 141,8%. Це відбулось за рахунок збільшення зареєстрованого (пайового) капітал на 6700 тис.грн. або на 95,7 %, та зменшення непокритого збитку на 114 тис.грн або на 1,8%. Величина додаткового капіталу залишилась незмінною. Такі зміни негативно характеризують діяльність підприємства.

Впродовж 2 років власний капітал формувався за рахунок зареєстрованого капіталу, додаткового капіталу, непокритого збитку.

Аналіз динаміки рентабельності капіталу підприємства здійснюється за даними форм № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форм № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки за допомогою табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Аналіз рентабельності капіталу підприємства

Показники	Код рядка	Попередній рік 2020	Звітний Рік 2021	Абсолютне відхилення
1. Чистий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	Ф № 2 р. 2350 (2355)	7	114	107
2. Середня річна сума капіталу підприємства, тис. грн.*, в тому числі:	Ф № 1 р. 1300	27855,5	25612	-2243,5
– основного капіталу*	Ф № 1, р. 1095	15300,5	14557	-743,5
– оборотного капіталу*	Ф № 1 р.1195	12555	11055	-1500
в тому числі – власного оборотного капіталу*	Ф № 1 р.1495 – р.1095	-10499	-9346	1153
3. Рентабельність капіталу, %	1/2*100%	0,025	0,445	0,42
4. Рентабельність основного капіталу, %		0,046	0,783	0,737
5. Рентабельність оборотного капіталу, %		0,056	1,031	0,975
6. Рентабельність власного оборотного капіталу, %		-	-	-

З табл. 2.6 видно, що впродовж дослідженого періоду підприємство мало позитивні показники рентабельності, значення яких збільшились у звітному році порівняно з попереднім за рахунок збільшення чистого прибутку підприємства на 107 тис.грн. та зменшення величини середньорічної суми капіталу підприємства : всього капіталу на 2244 тис.грн; основного капіталу на 743,5 тис.грн; оборотного капіталу на 1500,5 тис.грн. Це призвело до збільшення значення показників рентабельності капіталу: основного- на 0,737 % п.; оборотного-на 0,975 % п.; всього капіталу-на 0,42% п. Ці зміни свідчать про наявність тенденції до покращення діяльності підприємства, але негативним є відсутність власного оборотного капіталу впродовж досліджуваного періоду.

Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни кредиторської заборгованості
Кредиторська заборгованість всього, в тому числі:	1605÷1645,1690	16219	15229	100	100	-990	x	-6,1	100
1.1. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги*	1605,1615	8900	7263	54,9	47,7	-1637	-7,2	-18,4	165,35
1.2. Кредиторська заборгованість за розрахунками**:	1610,1620÷1645	155	404	0,93	2,65	249	1,72	160,6	-25,15
– за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-	-	-	-	-
– з бюджетом,	1620	9	71	0,05	0,47	62	0,42	У 6,9 Р.	-6,26
– у т.ч. з податку на прибуток	1621	-	-	-	-	-	-	-	-
– зі страхування	1625	22	58	0,13	0,38	36	0,25	163,6	-3,64
– з оплати праці	1630	124	275	0,75	1,8	151	1,05	121,8	-15,25
– за одержаними авансами	1635	-	-	-	-	-	-	-	-
– за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-	-	-	-	-	-
– із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Інші поточні зобов'язання	1690	7164	7562	44,17	49,65	398	5,48	5,6	-40,20

З табл. 2.7 видно, що величина кредиторської заборгованості в звітному році порівняно з попереднім зменшилась на 990 тис.грн або на 6,1 %. Це відбулось за рахунок зменшення кредиторської заборгованості: за товари, роботи, послуги на 1637 тис.грн або на 18,4%. Але відбулось збільшення величини кредиторської заборгованості за розрахунками на 249 тис.грн або на 160,6%, іншої – на 398 тис.

грн або на 5,6 %.. На початок звітнього року у структурі кредиторській заборгованості найбільшу питому [52] вагу займала заборгованість за товари, роботи, послуги-54,9%, частка інших поточних зобов'язань склала 44,17%; за розрахунками– 0,93%. На кінець року відбулись наступні зміни у структурі кредиторської заборгованості: збільшилась питома вага іншої заборгованості на 5,48% п. та за розрахунками – на 1,72% п. та зменшилась питома вага заборгованості за [52] товари, роботи і послуги на 7,2% п.

Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства. Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства здійснюють за допомогою даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками

Показники	Сума, тис.грн.		
	на початок 2020 року	на кінець 2020 року	на кінець 2021 року
1. Власний капітал (1495)	4 798	4 805	11618
2. Необоротні активи (1095)	17 004	13 597	15518
3. Наявність власних оборотних коштів (1495-1095)	-12 206	-8 792	-3900
4. Короткострокові кредити банків (1600)	3 630	3352	-
5. Загальна величина джерел формування запасів (ряд. 3 + ряд. 4)	-8 576	-5 440	-3900
6. Запаси (1100;1110)	2889	2580	2624
7. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів (ряд 3 – ряд 6)	-15095	-11372	-6524
8. Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (ряд5 – ряд6)	-11465	-8020	-6524
9. Джерела, що послаблюють фінансову напругу (р. 1615)	10091	8900	7263
10. Тип фінансової ситуації на підприємстві	Кризова	Кризова	Кризова

Дані розрахунків, які наведені в табл.2.8, показують, що фінансова ситуація на підприємстві впродовж двох років є кризовою, тому що підприємство не має власних оборотних коштів, а джерел, що послаблюють фінансову напругу

недостатньо для покриття запасів, це негативно характеризує діяльність підприємства за досліджуваний період.

Аналіз фінансовій стійкості підприємства за частковими показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за частковими показниками

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	На початок 2020 року	На кінець 2020 року	На кінець 2021 року	Нормативне значення
1. Коефіцієнт автономії (К _{авт})	1495/1900	0,15	0,20	0,43	більше 0,5
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів (К _ф)	1595+1695+1700 / 1495	5,53	4,07	1,31	менше 1,0
3. Наявність власних оборотних коштів (ОК _{вл})	1495-1095	-12206	-8 792	-3900	збільшення
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу (К _{ман})	1495-1095 / 1495	-2,54	-1,83	-0,34	0,4...0,6
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами (К _з)	1495-1095 / 1195+1200	-0,85	-0,82	-0,34	0,1

Як видно з табл.2.9 коефіцієнт автономії впродовж двох років знаходиться не в межах норми, що свідчить про нестабільність та фінансову залежність підприємства від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів впродовж двох років знаходиться поза межами норми та показує, що підприємство на кінець 2020 року на 1 грн. власного капіталу залучало 4,07 грн. залучених коштів, на кінець 2021 року – 1,31 грн залучених коштів. Незважаючи на значне зменшення значення даного показника, його величина знаходиться не в межах норми, що негативно характеризує діяльність підприємства, але зменшення значення даного показника на кінець 2021 року є позитивною тенденцією. Підприємство не має власних оборотних коштів впродовж [16] досліджуваного періоду, але на кінець 2021 року дана нестача зменшилась майже в 3 рази, що є позитивною тенденцією. Такі зміни викликали збільшення значень коефіцієнта маневреності власного капіталу та коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів

власними оборотними коштами, які знаходяться поза межами норми, [16] але мають тенденцію до збільшення впродовж досліджуваного періоду, попри це дані показники ще залишаються поза межами норми.

Таким чином, аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє зробити висновок про недостатньо ефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та нестійке та нестабільне функціонування підприємства на ринку.

3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ НА ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ»

3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Облікова політика ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності, тобто це вибір самим підприємством певних і конкретних методик, форми і техніки ведення бухгалтерського обліку, виходячи з діючих нормативних актів і особливостей діяльності підприємства.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємствах та забезпечення фіксування фактів здійснення усіх господарських операцій в первинних документах, реєстрах і звітності протягом встановленого терміну несе власник або уповноважений ним орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством. Дотримання законодавства при виконанні господарських операцій несуть їх власники.

Формування облікової політики підприємства здійснюється головним бухгалтером і затверджується наказом або розпорядженням керівника.

Облікова політика, як складова частина фінансової звітності розробляється підприємством, що зареєстроване у встановленому законодавством порядку.

Основна мета облікової політики - забезпечити одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, необхідні для всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних рішень.

Підприємство ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» самостійно визначає свою облікову політику і вибирає форму ведення бухгалтерського обліку з дотриманням принципів, встановлених законодавством.

Ступінь свободи підприємства у формуванні облікової політики обмежений державною регламентацією бухгалтерського обліку, яка надана

переліком методик і облікових процедур, серед яких однак припустимі альтернативні варіанти. Вона визначається можливістю вибору конкретних способів оцінки, калькуляції, переліку бухгалтерських рахунків тощо. Отже, облікова політика підприємства - це не просто сукупність способів ведення обліку, обраних відповідно до умов господарювання, але й вибір методики обліку, яка надає можливість використовувати різні варіанти відображення фактів господарського життя в обліку (залежно від поставлених цілей).

Облікову політику підприємства повинні знати:

- керівник підприємства, який несе відповідальність за її формування;
- бухгалтер підприємства, за участю якого можна грамотно та всебічно обґрунтувати зміст облікової політики;

- аудитор, оскільки облікова політика є одним з об'єктів дослідження, з вивчення яких розпочинається процес аудиторської перевірки;

- податковий інспектор, адже від багатьох принципів облікової політики залежить порядок формування того чи іншого об'єкту оподаткування.

При веденні бухгалтерського обліку необхідно забезпечити:

- незмінність протягом поточного року прийнятої методології відображення окремих господарських операцій та оцінки майна. Зміна методології обліку на наступний рік повинна передбачатись у примітках до річної фінансової звітності;

- повноту відображення в обліку за звітний період (місяць, квартал, рік) всіх господарських операцій, що були проведені за цей час, та результатів інвентаризації майна і зобов'язань;

- правильність віднесення доходів та витрат до відповідних звітних періодів, незалежно від часу надходження доходів та оплати витрат, якщо інше не встановлено чинним законодавством;

- розмежування в обліку поточних витрат на виробництво та капітальних інвестицій;

- тотожність даних аналітичного обліку оборотам та залишкам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

Облікова політика підприємства висвітлюється в Наказі про облікову політику.

Складовою частиною організації обліку на підприємстві є перелік документів, що використовуються для первинного відображення господарських операцій, а також перелік облікових реєстрів, необхідних для накопичення і систематизації інформації. Перелік документів повинен бути затверджений в наказі або розпорядженні керівника підприємства про облікову політику і може включати:

- робочий план рахунків бухгалтерського обліку, що містить синтетичні та аналітичні рахунки, необхідні для ведення бухгалтерського обліку у відповідності до вимог своєчасності та повноти обліку та звітності;

- форми первинних облікових документів, що застосовуються для оформлення фактів господарської діяльності, за якими не передбачені типові форми первинних облікових документів, а також форми документів для внутрішньої бухгалтерської звітності;

- порядок проведення інвентаризації активів та зобов'язань;

- методи оцінки активів та зобов'язань;

- правила документообігу і технологія обробки облікової інформації;

- порядок контролю за господарськими операціями;

- інші рішення, необхідні для організації бухгалтерського обліку.

Послідовне проведення підприємством прийнятої облікової політики є одним з найважливіших завдань організації бухгалтерського обліку.

При формуванні облікової політики передбачається майнова відокремленість і безперервність діяльності підприємства, послідовність застосування облікової політики, а також тимчасова визначеність фактів господарської діяльності. Облікова політика повинна відповідати вимогам повноти, обачності, послідовності, безперервності, періодичності та іншим

вимогам, передбаченим ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [12].

Облікова політика є сукупністю конкретних елементів організації бухгалтерського обліку, які визначаються підприємством на підставі загальноприйнятих правил.

Положення облікової політики фіксуються в наказі керівника підприємства, що складається з наступних розділів:

1. Методологічні принципи та порядок ведення бухгалтерського обліку.
2. Організація роботи облікового апарату.
3. Технічна організація обліку.
4. Організація бухгалтерського обліку.

Відповідно до принципу послідовності підприємство ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» постійно (з року в рік) застосовує обрану облікову політику.

Зміна облікової політики можлива тільки у випадках, передбачених П(С)БО і повинна бути обґрунтована і розкрита в Примітках до фінансової звітності.

Організація податкового обліку на підприємстві передбачає опис:

- методики накопичення даних про власний капітал, інші показники, що необхідні для обчислювання оподаткованого прибутку;
- порядку узгодження показників фінансового і податкового обліку, визначення відстрочених податкових активів та зобов'язань;
- порядку оформлення податкових накладних, надання права підпису та реєстрації податкових накладних»;
- порядку ведення та відповідальних осіб за ведення реєстру виданих та отриманих податкових накладних;
- призначення відповідальних за складання і подання податкової звітності. Розділ, що описує організаційно-технічні аспекти обліку, включає таку інформацію:
  - призначаються матеріально відповідальні особи власний капітал;

- встановлюється перелік посадових осіб, що мають право підпису документів та їх відповідальність (за посадами та видами документів); встановлення порядку проведення інвентаризації активів та зобов'язань підприємства, створення інвентаризаційної комісії (склад інвентаризаційних комісій наводиться у додатку до розпорядчого документу чи у окремому наказі);

- затверджуються графіки документообігу (затвержені графіки наводяться у додатку до наказу).;

- застосування на підприємстві автоматизованої системи обробки інформації з використанням комп'ютерних програм бухгалтерського обліку;

- встановлюється відповідальність робітників підприємства щодо дотримання порядку оформлення та передачі первинних і зведених документів у бухгалтерію відповідно до графіків прийому документів;

- визначаються терміни обробки інформації та складання форм звітності;

- перелік посадових осіб, яким надається право підписання фінансової, статистичної та іншої звітності з зазначенням форм звітності та переліком посад.

Наказ має відповідати законодавчим нормам, розкривати основні принципи, методи і процедури, що використовуються підприємством. При цьому слід уникати зайвої деталізації та повторення норм законодавчих актів, інших регламентних документи, що до формування власного капіталу.

Підприємство веде автоматизацію документообігу за допомогою спеціального програмного забезпечення для роботи з документами та участі електронних документів в системі інформаційного обміну, що дозволяє прискорити процес створення і коригування документів, взаємодіяти з територіально віддаленими підрозділами та скорочення рутинних операцій по заповненню документів. Так, підприємство використовує програму, яка дозволяє автоматизувати:

- операції по банку і касі;

- основні засоби і нематеріальні активи, облік матеріалів;
- товари і послуги;
- облік валютних операцій;
- розрахунки з покупцями і постачальниками;
- облік власного капіталу;
- розрахунки з підзвітними особами;
- облік розрахунків по заробітній платі із співробітниками;
- розрахунки з бюджетом, інші розділи обліку.

Кожен з бухгалтерів ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» виконує відповідні функції:

3.2. Організація бухгалтерського обліку власного капіталу на підприємстві

Облік власного капіталу, як і облік у загалі, починається з первинних документів. Організація первинної облікової інформації починається з виявленням складу господарських операцій і об'єктів, що повинні знайти відображення в системі обліку на підприємстві.

Для цього по кожному з поділів облікової роботи складається перелік інформації. Такий перелік називається обліковою номенклатурою.

Загальні вимоги до первинних документів, облікових реєстрів та бухгалтерської звітності встановлює Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Первинні документи – це письмові свідоцтва, що фіксують та підтверджують господарські операції, враховуючи розпорядження та дозволи адміністрацій (власника) на їх виконання.

Первинні документи складаються на бланках типових форм, затвердженим Міністерством статистики України, а також на бланках спеціалізованих форм, затверджених міністерствами і відомствами України. Так, для обліку операцій з основними засобами застосовують документи, передбачені наказом Міністерства статистики України «Про затвердження

типових форм первинного обліку», для обліку операцій з нематеріальними активами розроблено типові форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів, аналогічно, для обліку операцій з малоцінними та швидкозношуваними предметами, сировиною і матеріалами розроблено типові форми первинних документів.

Таблиця 3.1 - Документування операцій з власним капіталом

Документування операцій за власним капіталом				
Операції, які призводять до змін, як у складі власного капіталу, так і у складі активів підприємства		Операції, які призводять лише до змін у складі власного капіталу та за розрахунками я учасниками		Інші
Акт приймання-передачі ОЗ, накладна, акт про приймання матеріалів, ПКО, виписка банку	Довідка бухгалтерії	Накази, розпорядження, рішення зборів учасників, засновницький опис майна	Довідка бухгалтерії	

Так як більшу частину власного капіталу даного підприємства займає статутний капітал, розглянемо його більш детально.

Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства відображається записами, що наведені в таблиці.

Таблиця 3.2 - Документування операцій при збільшенні статутного капіталу.

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Збільшено статутний капітал в розмірі додаткових внесків засновників	46	40	1558000,00
2	Збільшено статутний капітал за рахунок дивідендів	671	40	120000,00
3	Збільшено статутний капітал за рахунок реінвестування і прибутку	443	40	50000,00
4	Збільшено статутний капітал за рахунок індексації і основних засобів	423	40	1000,00

Збільшення статутного капіталу може бути здійснене лише після здійснення всіма учасниками своїх внесків повністю.

Зміни розміру статутного капіталу акціонерного товариства відображаються у бухгалтерському обліку після внесення відповідних змін до державного реєстру.

Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства здійснюється шляхом:

- збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості;
- збільшення вартості акцій;
- обміну облігацій на акції цього емітента.

При збільшенні кількості акцій існуючої номінальної вартості статутний капітал збільшується за рахунок:

- внесків засновників і учасників товариства;
- дивідендів (реінвестування);
- індексації основних засобів.

При збільшенні статутного капіталу шляхом збільшення вартості акції статутний капітал збільшується за рахунок:

- внесків засновників і учасників товариства;
- індексації основних засобів.

У разі збільшенні статутного капіталу шляхом обміну облігацій на акції емітента статутний капітал збільшується на загальну номінальну вартість облігацій, які обмінюються на акції. При цьому номінальна вартість облігацій має дорівнювати номінальній вартості акцій. Акціонерне товариство також повинно провести реєстрацію випуску акцій. При обміні облігацій на акції збільшується статутний капітал та зменшуються зобов'язання. Позитивна різниця відноситься на доходи від реалізації фінансових інвестицій — субрахунок 741, негативна — на фінансові витрати (субрахунок 952).

Зменшення статутного капіталу у ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» може здійснюватися шляхом:

- зменшення вартості акцій;
- зменшення кількості акцій існуючої номінальної вартості через викуп

їх у власників з метою анулювання.

Таке зменшення статутного капіталу акціонерного товариства відображається наступними записами.

Таблиця 3.3 - Документування операцій при зменшенні статутного капіталу.

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Валові доходи	Валові витрати
		Дебет	Кредит			
	1	2	3	4	5	6
1	Зменшено статутний капітал акціонерного товариства за рахунок зменшення номінальної вартості акцій	40	672	90000,00	-	-
2	Відображено зменшення статутного капіталу акціонерного товариства за рахунок зменшення кількості акцій номінальної вартості (акції анульовано)	40	451	40000,00	-	-
3	Зменшено статутний капітал акціонерного товариства за рахунок зменшення кількості акцій номінальної вартості при їх викупі	451	30,31	40000,00	-	-

Нижче подано кореспонденцію рахунків з обліку додаткових внесків засновників товариства без рішення про збільшення статутного капіталу підприємства.

Таблиця 3.4 - Документування операцій при збільшення статутного капіталу підприємства.

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Валові доходи	Валові витрати
		Дебет	Кредит			
1	Відображено додаткові внески засновників товариства без рішення про збільшення статутного капіталу підприємства:					
	• грошовими коштами	30,31	422	120000	-	-
	• основними засобами	10	422	60000	-	-
	• нематеріальними активами	12	422	40000	-	-
	• товарно-матеріальними цінностями	20, 22	422	35000	-	-

Також у ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» існує в невеликому розмірі додатковий капітал.

Додатковий капітал підприємства може бути одним із джерел погашення збитків підприємства, що відображається проведенням: Дт 422 Кт 442.

В балансі підприємства залишок іншого вкладеного капіталу — кредитове сальдо субрахунку 422 «Інший вкладений капітал» відображається по статті «Інший додатковий капітал».

На субрахунку 423 «Дооцінка активів» відображається сума дооцінки (уцінки) активів, яку здійснюють у випадках, передбачених законодавством і Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Слід мати на увазі, що лише дооцінка необоротних активів впливає на розмір власного капіталу.

Дооцінка основних засобів здійснюється відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» у випадку, якщо його (об'єкта) залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості на дату балансу.

На суму дооцінки збільшується вартість основного засобу по дебету рахунка 10 і одночасно по кредиту 423.

Якщо раніше була проведена уцінка, а зараз проводиться дооцінка, то на суму попередньої уцінки збільшується дохід, який відображається по Кт 746, а перевищення суми дооцінки над попередньою уцінкою збільшує Кт 423. На суму проведеної дооцінки одночасно індексується сума зносу проведенням Дт 423 Кт 13.

Здійснення уцінки раніше до оцінених основних засобів відображається проведеннями:

- на суму попередньо проведеної дооцінки — Дт 423 Кт 10;
- на суму уцінки основних засобів — Дт 975 Кт 10;
- на суму зносу уцінених основних засобів — Дт 13 Кт 10.

У момент безоплатного отримання необоротних активів підприємство збільшує свій додатковий капітал на суму справедливої вартості, за якою вони оприбутковані на баланс підприємства. Потім одночасно з нарахуванням зносу по безоплатно отриманих необоротних активах підприємство відображає дохід у розмірі нарахованого зносу.

Таблиця 3.5 - Документування операцій при безоплатно отриманих основних засобах

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Валові доходи	Валові витрати
		Дебет	Кредит			
1	До складу основних засобів, нематеріальних активів зараховано безоплатно отримані основні засоби, нематеріальні активи за їх справедливою вартістю	10,12	424	10000	-	-
2	Нараховано знос по безоплатно отриманих основних засобах	23,91, 92,93	131	2000	-	-
3	Відображено дохід пропорційно сумі нарахованого зносу	424	745	10000	-	-

У балансі залишок по субрахунку 424 "Безоплатно отримані активи", тобто кредитове сальдо відповідає залишковій вартості безоплатно отриманих підприємством необоротних активів і відображається по статті «Інший додатковий капітал».

У ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ» існує нерозподілений збиток, тому розглянемо його більш детально.

На субрахунку 441 відображають наявність та рух нерозподіленого прибутку.

На субрахунку 442 відображають непокріті збитки. їх списання здійснюють за рахунок нерозподіленого прибутку, резервного, пайового чи додаткового капіталу тощо.

На субрахунку 443 відображають розподіл прибутку між власниками (нарахування дивідендів), виплати за облігаціями, відрахування до резервного капіталу та інше використання прибутку в поточному періоді.

Слід зазначити, що виправлення помилок за минулий рік, які виявлені в поточному році, відображають кореспонденцією рахунку 44 «Нерозподілений прибуток (непокріті збитки)» з відповідними рахунками бухгалтерського обліку.

Таблиця 3.6 - Типові проведення з обліку нерозподіленого прибутку (непокритого збитку)

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Валові доходи	Валові витрат
		Дебет	Кредит			
1	Списано суму прибутку, використаного у звітному періоді, за рахунок нерозподіленого прибутку	441	443	25000	-	-
2	Списано суму прибутку, використаного у звітному періоді на непокріті збитки	442	443	35000	-	-
3	Списано непокріті збитки за рахунок коштів резервного і додаткового капіталу	43,42	442	35000	-	-
4	Нараховані дивіденди власникам	443	671	12000	-	-
5	Використано прибуток на виплату премії за випущеними облігаціями	443	552	6000	-	-
6	Проведено відрахування до резервного капіталу	443	43	3000	-	-
7	Списано фінансовий результат на нерозподілений прибуток	79	441	25000	-	-
8	Списано фінансовий результат на непокріті збитки	442	79	35000	-	-

У балансі підприємства дані про суми нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) відображаються у рядку 350, причому сума непокритого збитку наводиться в дужках і вираховується при визначенні підсумку I розділу пасиву балансу.

Було мною розглянуті такі пропозиції щодо вдосконалення Плану рахунків бухгалтерського обліку власного капіталу.

У плані рахунків бухгалтерського обліку у класі IV «Власний капітал» виділено такі рахунки, як «Статутний капітал» та «Пайовий капітал». Але у формі № 1 «Баланс» у цих рядках капітал відображається один і той же показник, але для підприємств різних організаційно-правових форм. Так, для ТОВ, ПАТ, ПрАТ, приватних підприємств застосування одночасно статутного та пайового капіталу є неможливим, оскільки пайовий капітал створюється кооперативними організаціями та кредитними союзами. На мою думку, доцільно використовувати поняття «зареєстрований капітал». Така категорія оптимально підходить для відображення даного об'єкта бухгалтерського обліку і повністю задовольняє потребам користувачів фінансової звітності.

Отже, синтетичний рахунок 40 буде доцільно перейменувати на «Зареєстрований капітал», а у формі № 1 «Баланс» перейменувати та виключити рядок 310 «Пайовий капітал» і включити його до рядка 300 під загальною назвою «Зареєстрований капітал».

Додатковий капітал – це інший капітал (не основний – статутний чи пайовий), який може бути вкладений учасниками або отриманий у процесі діяльності підприємства внаслідок дооцінки його необоротних активів і фінансових інструментів, безоплатного надходження необоротних активів тощо.

Оскільки у формі № 1 «Баланс» додатковий капітал поділений на 2 складові й відображається в рядку 320 «Додатковий вкладений капітал» та в рядку 330 «Інший додатковий капітал», пропоную внести коригування до Плану рахунків в частині обліку додаткового капіталу. Так, замість рахунку 42 «Додатковий капітал» пропоную створити 2 рахунки: 41 «Додатковий вкладений капітал» і рахунок 42 «Інший додатковий капітал».

Рахунок «Резервний капітал» буде йти під номером 43 та містити такі субрахунки: 431 – «Резерв на покриття збитків суб'єкта господарювання», 432 – «Резерв на виплату боргів у разі ліквідації підприємства», 443 – «Резерв на виплату дивідендів», 434 – «Резерв на інші цілі, передбачені законодавством чи засновницькими документами».

До рахунку «Вилучений капітал» пропоную ввести додаткові субрахунки, а саме: 451 – «Вилучені акції з метою перепродажу», 452 – «Вилучені акції з метою розповсюдження серед своїх працівників», 453 – «Вилучені акції з метою анулювання».

До рахунку «Неоплачений капітал», на мою думку, доцільно ввести додаткові субрахунки, а саме: 461 – «Заборгованість по внесках засновників-резидентів (у національній валюті)» і 462 – «Заборгованість по внесках засновників-нерезидентів (в іноземній валюті)».

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Облік власного капіталу має досить велике значення через важливість даного виду капіталу для діяльності підприємства. Облік власного капіталу на підприємстві організований не лише для виконання вимог чинного законодавства, в той час як правильна організація обліку є запорукою отримання точної і потрібної інформації, яка є основою ефективних управлінських рішень.

Процес організації обліку власного капіталу вимагає дотримання принципів достовірності, своєчасності та об'єктивності інформації, яка необхідна для управління фінансовими ресурсами та капіталом підприємства та дає можливість здійснювати контроль та основними індикаторами фінансово-господарської діяльності.

Розглянувши питання організації обліку власного капіталу, можна сказати, що організацію бухгалтерського обліку слід розглядати як сукупність заходів, що реалізуються власником підприємства з метою здійснення й узагальнення фактів господарського життя для одержання потрібної інформації для формування звітності підприємства та управління підприємством, а також поліпшення системи бухгалтерського обліку, маючи на меті забезпечення достовірною інформацією як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів.

В результаті проведеного у роботі дослідження обліку та аналізу власного капіталу можна зробити наступні висновки.

Встановлено, що власний капітал характеризує загальну вартість засобів підприємства, які належать йому на праві власності, і використовуваних їм для формування визначеної частини активів. Ця частина активу, сформована за рахунок інвестованого в них власного капіталу, являє собою чисті активи підприємства. Загалом, на думку науковців, капітал можна трактувати в трьох аспектах: обліковий аспект, економічний та правовий аспекти.

Формування власного капіталу підприємства відбувається за рахунок зовнішніх і внутрішніх джерел власних коштів.

Власний капітал складається з таких елементів: зареєстрований (пайовий) капітал; капітал у дооцінках; додатковий капітал; резервний капітал; нерозподілений прибуток (непокритий збиток); неоплачений капітал; вилучений капітал.

Для визначення фінансового стану на основі даних фінансової звітності був проведений аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства.

– аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє зробити висновок про недостатньо ефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та нестійке та нестабільне функціонування підприємства на ринку: коефіцієнт фінансової стійкості впродовж двох років знаходяться не в межах норми, що свідчить про нестабільність та фінансову залежність підприємства від зовнішніх кредиторів; підприємство не має власних оборотних коштів впродовж досліджуваного періоду, але на кінець 2021 року дана нестача зменшилась майже в 3 рази, що є позитивною тенденцією - такі зміни викликали збільшення значень коефіцієнта маневреності власного капіталу та коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами, які знаходиться поза межами норми, але мають тенденцію до збільшення впродовж досліджуваного періоду, попри це дані показники ще залишаються поза межами норми.

Отже, дослідження організації обліку та контролю власного капіталу підприємства дозволило: конкретизувати і доповнити зміст функцій власного капіталу з урахуванням сучасних аспектів функціонування публічних акціонерних товариств; запропонувати до практичного використання документограму складання звіту про власний капітал, що забезпечить оперативність документообігу, а також своєчасність надання інформації користувачам для прийняття управлінських рішень; визначити критерії

функціонування системи внутрішнього контролю, дотримання яких дозволить підвищити результативність перевірки складових власного капіталу підприємства; конкретизувати перелік завдань перевірки формування та змін власного капіталу приватного акціонерного товариства, що дозволить внутрішнім перевіряючим удосконалити зміст програми внутрішнього контролю та забезпечити повноту її виконання; запропонувати систематизований перелік процедур перевірки операцій з власним капіталом для отримання повної інформації про правильність ведення обліку на підприємстві незалежно від виду діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436> 15. (дата звернення: 02.05.2024).
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 V1. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755> 17. (дата звернення: 03.04.2024).
3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435 IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435> 15. (дата звернення: 02.03.2024).
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996 XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996> 14. (дата звернення: 15.04.2024).
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (в редакції від 09.08.2013 р.). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. - (дата звернення: 12.04.2024).
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність»: наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628 - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>. (дата звернення: 06.04.2024).
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>. (з змінами та доповненнями). (дата звернення: 09.04.2024).
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01> (з змінами та доповненнями).

(дата звернення: 02.03.2024).

9. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. - [Електронний ресурс]; за станом 18.11.2016 р. / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>. (дата звернення: 12.05.2024).

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (в редакції від 09.08.2013 р.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (дата звернення: 02.05. 2024).

11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» : наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>. (дата звернення: 02.03. 2024).

12. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення: 25.03. 2024)

13. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>. (дата звернення: 02.05.2024).

14. Азаренков Г.Ф. Економічний аналіз [Текст] : Навч. посіб. / Г.Ф. Азаренков, З.Ф. Петряєва, Г.Г. Хмеленко. - Х.: ХДЕУ, 2003. – 248 с.

15. Аналіз господарської діяльності [Текст] : навч. посіб. / В.О. Шевчук, О.В. Коновалова, В.П. Пантелеев. - К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2011. - 399 с.

16. Аудит (основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту) [Текст] : підручник / Нац. центр обліку та аудиту Нац. Академії статистики, обліку та аудиту, Одеська нац. академія харчових

технологій, Одеський держ. економ. ун-т; ред. : В. В. Немченко, О. Ю. Редько. – К. : ЦУЛ, 2012. – 540 с.

17. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки [Текст]: навч. посібник / П.Й. Атамас. - 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2010. – 392

18. Баліцька В.В. Структурування капіталу підприємств та оцінка ефективності його використання [Текст] / В.В. Баліцька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 6. – С. 56–62.

19. Білуха М.Т. Аудит [Текст]: [підручник] / М.Т. Білуха. – К.: Знання, 2006. – 768 с.

20. Бланк И.А. Управление денежными потоками [Текст]: [підручник] / И.А. Бланк. – 2-е изд., перероб. и доп. – К. : Ника-Центр, 2007. – 752 с.

21. Бобяк А. П. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік [Текст] / А. Бобяк // Міжнародний збірник наукових праць: Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. – Вип. 1 (19) – 2011. – С. 55-58.

22. Бобяк А. П. Організаційно-методичні аспекти обліку власного капіталу / А. П. Бобяк // Экономика и управление. – № 1. – 2011. – С. 91-95.

23. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів; під заг. ред. Ф.Ф. Бутинця. - 8-ме вид., перероб. та доп. – Житомир : ПП "Рута", 2009. - 912 с.

24. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : теорія і практика: навч.-практ. посіб. / Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна та ін. – К. : Центр учбової л-ри, 2010. – 536 с.

25. Бухгалтерський облік: практичний посібник [Текст] / М.Ф. Огійчук, К.О. Утенкова, О.В. Ковальова, В.Є. Тредіт. – Х.: 2015. – 334 с.

26. Вівчар О.Й. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства [Текст] / О. Й. Вівчар // Наук. вісн. НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19 (5). – С. 146–150.
27. Войнаренко М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту [Текст]: навч. посібник / М.П. Войнаренко, Н.А. Пономарьова, О.В. Замазій. – К.: ЦУЛ, 2010. – 484 с.
28. Голов С.Ф. Фінансовий облік [Текст] / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2005. – 976 с.
29. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі [Текст] : практ. Посібник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. - К.: Лібра, 2011. - 840 с.
30. Гончарук Я.А. Аудит [Текст] : навчальний посібник / Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький, 3-те вид. - К.: Знання, 2007. - 443 с.
31. Городня Т.А. Сучасна стратегія управління капіталом підприємства / Т.А. Городня [Текст] // Наук. вісн. НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18 (10). – С. 250–253
32. Економічний аналіз [Текст]: Навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М.Загородна, Р.В.Федорович. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2010. – 624 с.
33. Завгородній В.Г. Облік, аналіз та аудит [Текст] : навчальний посібник / В.Г. Завгородній, Є.В. Мних, В.С. Рудницький. – К.: Кондор, 2010. – 618 с.
34. Калініна, А. В. Підходи до управління власним капіталом підприємства [Текст] / А. В. Калініна, Н. А. Дехтяр // Молодіжний науковий вісник УАВС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2012. – №2. – С.132-144
35. Ксьондз С. М. Формування власного капіталу на вітчизняних підприємствах [Текст] / С. М. Ксьондз // Вісник Хмельницького національного університету. – 2014. – № 4. – С. 131-134.
36. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік [Текст] : підручник / О.В. Лишиленко, 3-е вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 670 с.

37. Пушкар М.С. Фінансовий облік [Текст] : підручник / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Карт - бланш, 2006. – 628 с.
38. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу [Текст] : [підручник] / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2004. – 412 с.
39. Сук Л.К. Фінансовий облік [Текст]: навч. посібник / Л.К. Сук, П.Л. Сук. – К.: Знання, 2016. – 663 с.
40. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність [Текст] : [підручник] / Н.М. Ткаченко, 2-ге вид. - К.: Алерта, 2007. - 954 с.
41. Хмелевська А. В., Незборецька Г. М. Власний капітал за атрибутами об'єкту бухгалтерського обліку [Текст] / А. Хмелевська, Г. М. Незборецька // Науково-виробничий журнал «Сталий розвиток економіки». – 2011. – № 2. – С. 192-194.
42. Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст]: Посібник. – Київ: “Академія”, 2009 – 672 с.
43. Шара Є.Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік: навчальний посібник [Текст] / Є.Ю. Шара, О.О. Бідюк, І.Є. Соколовська-Гонтаренко; Нац. ун-т державної податкової служби України. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 424 с.
44. Шара Є.Ю. Фінансовий облік I [Текст]: навч. посібник / Є.Ю. Шара, І.Є. Соколовська-Гонтаренко. – К.: Центр учб. літ., 2016. – 336 с.
45. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз [Текст] . Навчальний посібник / Н.П. Шморгун, І.В. Головка. – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с.